

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Pazin

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM)
NA PODRUČJU ISTARSKÉ ŽUPANIJE ZA 2012.

Pazin, lipanj 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	3
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE	5
V.	NALAZ	8
VI.	OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE	18

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Pazin

KLASA: 041-01/12-07/38
URBROJ: 613-20-13-10

Pazin, 18. lipnja 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ POSEBNOJ REVIZIJI
EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU ISTARSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je posebna revizija ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Istarske županije za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 5. listopada 2012. do 18. lipnja 2013.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je ispitati ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Istarske županije (dalje u tekstu: Županija). Na području Županije uslugu javne vodoopskrbe pružaju tri trgovačka društva: Istarski vodovod d.o.o., Buzet, Vodovod d.o.o., Pula i Vodovod Labin d.o.o., Labin. Osnovne djelatnosti društava su skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode, dok društvo Vodovod Labin d.o.o. obavlja i djelatnost odvodnje. Osnivači navedenih društava su jedinice lokalne samouprave. Površina Županije je 2 813 km². Prema popisu iz 2011., ima 208 440 stanovnika u deset gradova i 31 općini. Na sustav javne vodoopskrbe je priključeno 98,7% ukupnog broja stanovnika.

Vodoopskrba Županije temelji se na korištenju voda iz krških izvora (75,8%), te vode iz površinske akumulacije Butoniga (24,2%). Sustav Butoniga u vlasništvu je društva IVS-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet a dan je bez naknade na korištenje društvima Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula. Na području Županije koncem 2012. u djelatnosti vodoopskrbe bio je 551 zaposlenik. Ukupni prihodi od prodaje vode koje su ostvarila navedena društva za 2012. iznose 164.437.449,00 kn.

U nastavku se daju podaci o ostvarenim prihodima od prodaje vode od 2010. do 2012.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi od prodaje od 2010. do 2012.

u kn

Redni broj	Naziv društva	Prihodi od prodaje vode		
		Ostvareno za 2010.	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.
1	2	3	4	5
1.	Istarski vodovod d.o.o., Buzet	95.823.445,00	105.378.906,00	98.297.740,00
2.	Vodovod d.o.o., Pula	52.036.842,00	52.687.815,00	50.907.586,00
3.	Vodovod Labin d.o.o., Labin	14.883.347,00	15.824.045,00	15.232.123,00
Ukupno		162.743.634,00	173.890.766,00	164.437.449,00

U prihodima društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet sadržani su i prihodi od prodane vode društvu Vodovod d.o.o., Pula koju navedeno društvo isporučuje svojim potrošačima (2010. u iznosu 8.334.496,00 kn, 2011. u iznosu 7.612.307,00 kn, te 2012. u iznosu 7.347.599,00 kn).

Zakonodavni okvir kojim je regulirano obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i utvrđivanje cijena vodnih usluga (javne vodoopskrbe) čine Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11 i 130/11), Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine 153/09 i 90/11), Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine 112/10) i drugi podzakonski akti.

Prema odredbama Zakona o vodama, javna vodoopskrba je djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda namijenjenih ljudskoj potrošnji i njihova kondicioniranja te isporuka do krajnjega korisnika ili drugog isporučitelja vodne usluge, ako se ti poslovi obavljaju putem građevina javne vodoopskrbe te upravljanje tim građevinama.

Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske, koja je donesena u srpnju 2008., usklađena je s direktivama Europske unije, te čini osnovu za pripremu pregovaračkih dokumenata za pristupne pregovore i korištenje sredstava iz pretprijetnih fondova Europske unije.

Strateške odrednice u području vodoopskrbe su: povećanje stupnja opskrbljenosti stanovništva, unaprijeđenje upravljanja javnim vodoopskrbnim sustavima (određivanje distribucijskih područja, povezivanje vodoopskrbnih sustava-regionalni sustavi), ekonomska cijena vodnih usluga, smanjenje gubitaka vode iz javnih vodoopskrbnih sustava, zadovoljenje potreba za vodom, te povećanje sigurnosti zahvata vode za javnu vodoopskrbu. Prema Strategiji upravljanja vodama Republike Hrvatske, u zaštiti ljudskoga zdravlja u okviru upravljanja vodama, prioritetno se polazi od priključenosti stanovništva na javni vodoopskrbni sustav i sustav javne odvodnje. Istaknut je problem nedovoljne priključenosti stanovništva na sustav javne odvodnje. Prema navedenoj Strategiji, nužna su značajna ulaganja u razvitak javne odvodnje u Hrvatskoj, kako bi se postupno dostigli europski zahtjevi priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje.

Razvojnou strategijom Istarske županije za razdoblje od 2011. do 2013., jedan od strateških razvojnih projekata je izgradnja sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u središnjoj Istri radi zaštite izvorišta pitke vode. Osnovni razvojni problemi u području vodoopskrbe i odvodnje su: nepostojeći sustav odvodnje otpadnih voda polovine kućanstava, nedovoljno razvijen sustav odvodnje i pročišćavanja industrijskih otpadnih voda, neodgovarajući sustav pročišćavanja otpadnih voda, dotrajala transportna i distribucijska mreža vodovoda. Utvrđene razvojne potrebe su: dugotrajno osigurati zdravstveno ispravnu vodu, unaprijediti sustav javne vodoopskrbe, objediniti vodoopskrbne sustave na području Županije, dovršiti u potpunosti izgradnju vodoopskrbnog sustava na području Županije, obnoviti dotrajale građevine u sustavu vodoopskrbne mreže, te povećati postotak priključenosti na sustav javne odvodnje, rekonstruirati postojeću kanalizacijsku mrežu i izgraditi uređaje s većim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda radi zaštite izvorišta pitke vode. Radi osiguranja zakonitosti u području određivanja cijene vodnih usluga, naknade za razvoj i naknade za priključenje osnovano je Vijeće za vodne usluge.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi pravilnost načina utvrđivanja cijena usluge opskrbe pitkom vodom,
- ispitati kretanje cijena u posljednje tri godine,
- provjeriti usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe prema pojedinim isporučiteljima, te
- analiza elemenata (strukture) za izračun cijene opskrbe pitkom vodom.

Područje revizije je određeno na temelju uočenih razlika u cijeni vode između pojedinih isporučitelja, objava u medijima i velikog interesa javnosti (korisnika usluga) za uspostavljanje ekonomičnog sustava vodoopskrbe.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja javne vodoopskrbe, analiza strukture cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio, naknade), način utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio) i kretanje cijena u posljednje tri godine, prihodi i rashodi isporučitelja javne vodoopskrbe, te usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima.

S izgradnjom jezera i akumulacije Butoniga iz sredstava Svjetske banke, u posljednjih 15 godina je osigurana povećana količina vode tijekom turističke sezone. U 2012. uslijed velike suše u Županiji i nedostatka kiše, javna vodoopskrba se morala ograničiti, te je Županija donijela mjere redukcije prvog stupnja, što je uključivalo redukcije vode, a odnose se na zabranu pranja vozila, zalijevanja vrtova i nogometnih igrališta, tuširanja na plažama, te druge određene mjere kako bi se omogućila opskrba stanovništva pitkom vodom. Nadalje u vrijeme suše u funkciju su dani i bunari i razni drugi izvori vode, kako bi se omogućila vodoopskrba stanovništva i gospodarstva, te su tijekom 2013. poduzete mjere na održavanju jezera na potrebnoj razini.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Procijenjeni su sljedeći rizici koji bi mogli utjecati na ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Županije:

Manja visina procijenjenog rizika:

- a) računi nisu ispostavljeni svim potrošačima,
- b) prihodi i rashodi nisu iskazani u razdoblju na koje se odnose,
- c) iznos planiranih godišnjih troškova koji se koriste kod izračuna najniže osnovne cijene usluga vodoopskrbe nisu realni,
- d) previsoki gubici vode od isporučitelja do krajnjih potrošača,
- e) obavljali su se radovi, nabavljala roba ili usluge koje nisu bile potrebne ili nisu u nadležnosti trgovačkih društava koja obavljaju usluge javne vodoopskrbe,
- f) nisu ustrojani sustavna evidencija i plan korištenja svih vodnih resursa.

Veća visina procijenjenog rizika:

- a) sustav unutarnjih kontrola u trgovačkim društvima koja se bave vodoopskrbom ne funkcionira na zadovoljavajući način,
- b) dio sredstava prikupljenih od vodnih naknada ne koristi se namjenski,
- c) cijena vodnih usluga je neopravdano visoka.

U postupku revizije su korištene sljedeće metode prikupljanja dokaza:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi akti koji reguliraju područje vodoopskrbe, te dokumentacija i informacije o poslovanju društava, stručni članci, strategije i drugi propisi,
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima,
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata,
- za izračun i analizu značajnih omjera, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci (usporedbe cijena, način obračuna usluge),
- obavljani su razgovori s direktorima i voditeljima računovodstva, te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

IV. USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE

Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet pruža usluge javne vodoopskrbe na području gradova: Buje, Buzet, Novigrad, Pazin, Poreč, Rovinj i Umag, te općina: Bale, Brtonigla, Cerovlje, Funtana, Gračišće (osim šest kućanstava), Grožnjan, Kanfanar, Karojba, Kaštelir-Labinci, Lanišće, Lupoglav, Motovun, Oprtalj, Pićan (dio), Sv. Lovreč, Sv. Petar u Šumi, Tar-Vabriga, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar i Žminj.

Društvo Vodovod d.o.o., Pula pruža usluge javne vodoopskrbe na području gradova Pule i Vodnjana, te općina: Barban, Fažana, Ližnjan, Marčana, Medulin i Svetvinčenat.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Labina, te općina: Gračišće (šest kućanstava), Kršan, Pićan (dio), Raša i Sveta Nedjelja.

Tablica broj 2

Priključenost stanovništva Istarske županije na javni vodoopskrbni sustav

Javni isporučitelj	Površina u km ²	Broj stanovnika na 1/km ²	Broj domaćinstva	Broj stanovnika priključenih na sustav javne vodoopskrbe	Broj stanovnika na području vodoopskrbe	Postotak priključenih stanovnika na javnu vodoopskrbu
1	2	3	4	5	6	7
Istarski vodovod d.o.o., Buzet	1 872	53	52 408	98 794	99 537	99,3%
Vodovod d.o.o., Pula	576	151	37 472	85 362	87 104	98,0%
Vodovod Labin d.o.o., Labin	365	59	10 402	21 455	21 757	98,6%
Ukupno	2 813	74	100 282	205 611	208 398	98,7%

Prema podacima o broju stanovnika iz 2011. Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske i podacima isporučitelja usluga vodoopskrbe, pokrivenost vodoopskrbom je visoka i iznosi 98,7%. Isporučitelji usluga vodoopskrbe su gradili vodovodnu mrežu na način da svako domaćinstvo ima vodu.

Na području Županije, pokrivenost javnom odvodnjom je 50,0%, što je 48,7% manje u odnosu na pokrivenost vodoopskrbom.

Promjene cijene vodnih usluga

Do konca ožujka 2011., na snazi su bile odluke o cijeni vode koje su isporučitelji usluga vodoopskrbe donijeli na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09 i 49/11) uz suglasnost jedinica lokalne samouprave. Isporučitelji usluga vodoopskrbe su bili dužni uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakon o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva do travnja 2011. Svi isporučitelji usluga vodoopskrbe na području Županije su u propisanom roku donijeli nove odluke o cijeni vode uz suglasnost jedinica lokalne samouprave. Odluke su dostavljene Vijeću za vodne usluge i objavljene su na mrežnim stranicama društava.

Odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, uređuje se utvrđivanje najniže osnovne cijene vodnih usluga koja mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuku vodnih usluga. Prema odredbama Zakona o vodama, cijena vodnih usluga ne može pokrivati troškove neekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga. Cijena vodnih usluga se sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (očitanje vodomjera, obrada podataka, dostava računa, servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Fiksni dio se obračunava mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene ovisi o količini isporučenih vodnih usluga.

Na području koje opskrbljuje društvo Istarski Vodovod d.o.o., Buzet do konca ožujka 2011. na snazi je bila Odluka o cijeni vode iz 2005., prema kojoj je cijena za domaćinstvo iznosila 5,47 kn/m³, za druge potrošače 11,17 kn/m³, te za navodnjavanje 3,88 kn/m³. Početkom 2011. je donesena nova odluka o cijeni vode usklađena sa zakonima i drugim propisima. Uveden je fiksni dio cijene koji za domaćinstva i navodnjavanje iznosi 9,00 kn, te za druge potrošače 16,00 kn mjesečno po korisniku. Nakon uvođenja fiksnog dijela cijene vodnih usluga, cijena varijabilnog dijela (m³) je smanjena. Cijena vodnih usluga za domaćinstvo je smanjena za 19,2% i iznosi 4,42 kn/m³, za navodnjavanje 12,1% i iznosi 3,41 kn/m³, te drugim potrošačima za 0,06 kn i iznosi 11,11 kn/m³. Također Istarski vodovod d.o.o., Buzet prodaje vodu drugom isporučitelju usluga vodoopskrbe (Vodovod d.o.o., Pula) i izvozi vodu u Koper.

Na području koje opskrbljuje društvo Vodovod d.o.o., Pula, do konca ožujka 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2008., prema kojoj je cijena vodnih usluga za domaćinstvo iznosila 5,95 kn/m³, a za druge potrošače 11,79 kn/m³. Početkom 2011. je donesena nova odluka o cijeni vode usklađena sa zakonima i drugim propisima. Uveden je fiksni dio cijene koji za domaćinstva iznosi 6,00 kn i za druge potrošače 12,00 kn mjesečno po korisniku. Nakon uvođenja fiksnog dijela cijene, cijena varijabilnog dijela (m³) je smanjena. Za domaćinstvo je smanjena za 16,8% i iznosi 4,95 kn/m³, a drugim potrošačima za 3,2% i iznosi 11,41 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin, do konca ožujka 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz prosinca 2009., prema kojoj je cijena vodnih usluga za domaćinstvo iznosila 5,65 kn/m³, a za druge potrošače 10,98 kn/m³. Istom odlukom je uvedena naknada za održavanje u iznosu 25,00 kn mjesečno po korisniku. Novom odlukom o cijeni vode koja je na snazi od travnja 2011. i usklađena je sa zakonima i drugim propisima, cijena vodnih usluga se nije mijenjala.

Cijene usluga javne vodoopskrbe tijekom 2012. se nisu mijenjale.

Društvo Vodovod d.o.o., Pula na području sedam jedinica lokalne samouprave (Pula, Vodnjan, Barban, Ližnjan, Marčana, Medulin, Svetvinčenat) od 2012. naplaćuje naknadu za razvoj vodoopskrbe u iznosu od 0,50 do 1,00 kn/m³ na temelju donesenih odluka jedinica lokalne samouprave. Navedena sredstva su prihod društva Vodovod d.o.o., Pula, a namijenjena su za gradnju komunalnih vodnih građevina. Tijekom 2012. je obračunano 3.992.788,00 kn, a naplaćeno je 3.266.721,00 kn naknade za razvoj.

Isporučitelji usluga vodoopskrbe na području Županije u okviru računa za vodu obračunavaju i naplaćuju naknadu za zaštitu voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za zaštitu voda (Narodne novine 82/10 i 83/12), te naknadu za korištenje voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za korištenje voda (Narodne novine 82/10 i 83/12). Navedene naknade su prihod Hrvatskih voda, pravne osobe za upravljanje vodama osnovane na temelju Zakona o vodama.

Društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula u okviru računa za vodu obračunavaju i naplaćuju cijenu za javnu odvodnju i pročišćavanje, te naknade za razvoj odvodnje u ime i za račun drugih isporučitelja (društva koja pružaju uslugu javne odvodnje), a sve temeljem donesenih odluka. Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin je od siječnja 2012. preuzelo djelatnost javne odvodnje, te uslugu javne odvodnje naplaćuje uz račun za vodu.

Kvaliteta vode

Pokazatelji kvalitete vode i njezine zdravstvene ispravnosti, određeni su odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Narodne novine 47/08). Zdravstvenu ispravnost vode provjeravaju Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, te isporučitelji usluga vodoopskrbe u internim laboratorijima.

U 2011. je u društvu Vodovodu d.o.o., Buzet ispitano 4 523 uzoraka vode, od čega 63 uzorka ili 1,4% nisu zadovoljavala kriterije pitke vode. Kod društva Vodovod Labin d.o.o., Labin 30 od 769 ispitanih uzoraka ili 3,9% nije zadovoljavalo kriterije pitke vode. U društvu Vodovod d.o.o., Pula je bio jedan nezadovoljavajući od ukupno 3 222 uzorka.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, te imovina isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, analiza strukture cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio, naknade), način utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio) i kretanje cijena vodnih usluga u posljednje tri godine, prihodi, rashodi, te usklađenost načina utvrđivanja cijena vodnih usluga sa zakonima i drugim propisima.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnost i propusti koji se odnose na imovinu, prihode, način utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio), zahvaćenu i isporučenu vodu, te gubitke, rashode, te odnos cijene vodnih usluga za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo.

1. Imovina

1.1. Društva VSI-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet, Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula zaključili su u lipnju 2003. ugovor o poslovnoj suradnji za korištenje, upravljanje i održavanje uređaja za pročišćavanje i distribuciju vode na akumulaciji Butoniga. U skladu s ugovorom, društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula dobili su bez naknade na korištenje sustav Butoniga koji je u vlasništvu društva VSI-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet. Sustavom upravlja društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet, te u skladu s ugovorom ispostavlja račune društvu Vodovod d.o.o., Pula za isporučenu vodu i fiksne troškove. Ugovorom je utvrđen način distribucije vode i raspodjele troškova održavanja sustava Butoniga za 2003. odnosno do konačnog prijenosa sustava u vlasništvo korisnika. Ugovorne strane su se obvezale započeti s pripremama za konačni prijenos svih objekata sustava Butoniga u vlasništvo korisnika u skladu s odlukom osnivača, odnosno članova društva VSI-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet. Prema Strategiji upravljanja vodama Republike Hrvatske iz 2008. na svakom distribucijskom području planirano je osnovati jedno komunalno društvo i propisati jedinstvenu cijenu vode. Razvojnomo strategijom Istarske županije za razdoblje od 2011. do 2013., utvrđeno je objediniti vodoopskrbne sustave na području Županije. U skladu s navedenim, 2010. je izrađena i studija objedinjavanja vodoopskrbnog i vodozaštitnog sustava na području Istarske županije. Vlasnici društva VSI-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet (jedinice lokalne samouprave) nisu u vrijeme obavljanja revizije odredili model podjele i preuzimanja imovine i obveza, te je navedena imovina i dalje evidentirana u poslovnim knjigama društva VSI-Vodovod Butoniga d.o.o., Buzet kao imovina koja je u funkciji i dana je na korištenje vodovodima bez naknade. Za spomenutu imovinu nije obračunana amortizacija, a društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula imovinu koriste i ostvaruju prihode. Navedeno nije bilo u skladu s odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 16 Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja (Narodne novine 136/09 i 118/12) i odredbama članka 12. Zakona o porezu na dobit (Narodne novine 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10 i 22/12), kojima je propisana vrsta imovine koja se amortizira, amortizacijske stope, te način obračuna amortizacije.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Istarski vodovod d.o.o. Buzet obračunavati amortizaciju u skladu s odredbama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja i Zakona o porezu na dobit.

Predlaže svim društvima, poduzeti mjere za objedinjavanje vodoopskrbnih sustava na području Županije kako je predviđeno Strategijom upravljanja vodama Republike Hrvatske, Razvojnom strategijom Istarske županije za razdoblje od 2011. do 2013., te izrađenom studijom opravdanosti objedinjavanja vodoopskrbnog i vodozaštitnog sustava Istre.

- 1.2. *Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet navodi da će na temelju budućih pravovaljanih odluka tijela društva VSI - Vodovod Butoniga d.o.o. Buzet, te svih drugih revidiranih vodoopskrbnih društava, odnosno njihovih vlasnika, vezano za promjenu vlasničke strukture po definiranom načinu i modelu preuzimanja imovine i obveza, postupiti po svim pravilima i standardima struke.*

Društvo Vodovod d.o.o., Pula navodi da će odluku o objedinjavanju društva donijeti suvlasnici Vodovoda d.o.o. Pula.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin navodi da će biti spremno prihvatiti objedinjavanje vodoopskrbe, odvodnje i vodozaštite u Istarskoj županiji, te da se prvi korak učinio preuzimanjem djelatnosti javne odvodnje od društva 1. Maj d.o.o. Labin.

2. Prihodi

- 2.1. Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je u okviru prihoda od prodaje vode za 2012. ostvarilo prihode od prodaje vode drugom isporučitelju društvu Vodovod d.o.o., Pula u iznosu 7.090.198,00 kn i društvu Rižanski vodovod Koper (izvoz vode) u iznosu 3.848.732,00 kn. Tijekom 2012. društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet isporučilo je Rižanskom vodovodu Koper 1 219 113 m³ vode iz izvora Gradole. Postrojenje na izvoru Gradole je izgrađeno sredstavima društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet (50,0%), Rižanskog vodovoda Koper (30,0%) i društva Vodovod d.o.o., Pula (20,0%), o čemu je 1969. zaključen ugovor o ujedinjenju sredstava. Prema sporazumu o raspodjeli troškova poslovanja sustava Gradole zaključenom 1975., između društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet koji upravlja sustavom Gradole i dva suinvestitora (Rižanski vodovod Koper i Vodovod d.o.o., Pula), troškovi poslovanja sustava Gradole dijelili su se između navedenih trgovačkih društava. Zaključno s 2005. društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je otkupilo ukupan dio neotpisane vrijednosti imovine Rižanskog vodovoda Koper u sustavu Gradole. Nakon toga troškovi sustava Gradole se dijele između društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i društva Vodovod d.o.o., Pula. Od 2006. Rižanskom vodovodu Koper voda se isporučuje po cijeni 0,35 EUR/m³. Dodatkom ugovora od svibnja 2009. cijena vode koju društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet prodaje Rižanskom vodovodu Koper iznosi 0,42 EUR/m³ vode, što prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 29. prosinca 2012. iznosi 3,17 kn/m³. Cijena vode za domaćinstvo na području na kojem društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet pruža uslugu vodoopskrbe iznosi 4,42 kn/m³, za druge korisnike 11,11 kn/m³, te za navodnjavanje 3,41 kn/m³. Od 2007. do 2012. Rižanskom vodovodu Koper je isporučeno 7 438 133 m³ vode.

Uz projekciju isporuke navedene vode u Županiji prema važećim cjenicima i ostvarenim omjerima količinske potrošnje u navedenom razdoblju (od čega 52,0% domaćinstvu, a 48,0% gospodarstvu) ukupni prihod bi iznosio 30.931.397,00 kn ili 145,7% više u odnosu na prihod koji je u navedenom razdoblju ostvaren od prodaje vode Rižanskom vodovodu Koper.

U susjednoj Primorsko-goranskoj županiji, Komunalac d.o.o., Opatija uvozi vodu iz Ilirske Bistrice po cijeni 2,00 EUR/m³, što prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 29. prosinca 2012. iznosi 15,09 kn/m³. U odnosu na prodajnu cijenu vode prema Rižanskom vodovodu Koper veća je za 11,92 kn/m³ ili 3,8 puta.

Tijekom 2012. društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je isporučilo društvu Vodovod d.o.o., Pula 2 109 268 m³ vode iz izvora Gradole i 2 075 297 m³ vode iz akumulacije Butoniga. Društvu Vodovod d.o.o., Pula kao suinvestitoru u izgradnji sustava Gradole cijena vode nije utvrđena prema m³. Prema sporazumu o raspodjeli troškova poslovanja sustava Gradole zaključenom 1975., Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet koje upravlja sustavom obavlja preračunavanje troškova (osoblja, materijala, energije, usluga, koncesije) i ispostavlja račun društvu Vodovod d.o.o., Pula. Društvu Vodovod d.o.o., Pula mjesečno zaračunava 20,0% fiksnih troškova (za južni cjevovod 33,3%) nastalih na sustavu Gradole i varijabilne troškove ovisno o količini korištene vode.

Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet upravlja i sustavom Butoniga, te u skladu s ugovorom o poslovnoj suradnji za korištenje, upravljanje i održavanje navedenog sustava iz 2003. ispostavlja račune društvu Vodovod d.o.o., Pula za isporučenu vodu i nastale fiksne troškove. Od 2010. do 2012. društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je isporučilo društvu Vodovod d.o.o., Pula 13 897 655 m³ vode, za što je obračunalo 22.466.762,00 kn, te proizlazi da je prosječna cijena iznosila 1,62 kn/m³ vode, što je 2,7 puta manje od cijene za domaćinstvo ili 6,9 puta manje od cijena za gospodarstvo na području koje opskrbljuje društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet. Uz projekciju isporuke navedene vode u posljednje tri godine izravno kupcima društva Vodovod d.o.o., Pula prema važećim cjenicima i ostvarenim omjerima količinske potrošnje u navedenom razdoblju na području društva Vodovod d.o.o. Pula (od čega 68,2% domaćinstvu, a 31,8% gospodarstvu), prihod društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet bio bi veći za 68.527.022,00 kn. Vodovod d.o.o., Pula je ostvario je u posljednje tri godine razliku prihoda od prodaje vode krajnjim potrošačima i plaćenog iznosa za dobavu vode društvu Istarski vodovod d.o.o. Buzet, u iznosu 74.876.305,00 kn. Istarski vodovod d.o.o. Buzet ima manje cijene za domaćinstvo i gospodarstvo od Vodovod d.o.o., Pula, te razlika iznosi 6.349.283,00 kn.

Koncem 2011. Istarski vodovod d.o.o., Buzet je imao 68.451.323,00 kn oročenih sredstava kod poslovnih banaka. Odnose se na vlastita sredstva i sredstva jedinica lokalne samouprave, bez obveze vraćanja, namijenjena za izgradnju vodovodne infrastrukture. Prema planovima poslovanja za razdoblje od 2009. do 2011., društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je planiralo, ali nije obavilo, ulaganja u izgradnju u iznosu 36.000.000,00 kn. Koncem 2011. i u 2012. društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet je ugovorilo značajna ulaganja, što je utjecalo na smanjenje depozita, koji su koncem 2012. iznosili 49.535.530,00 kn.

- Potraživanja

Koncem 2011. u društvu Istarski vodovod d.o.o., Buzet potraživanja od kupaca su iznosila 20.812.111,00 kn, a koncem 2012. su iznosila 16.320.409,00 kn. Koncem 2012. dospjela potraživanja su iznosila 8.094.292,00 kn, od čega starija od godinu dana 1.011.421,00 kn.

Koncem 2011. u društvu Vodovod d.o.o., Pula potraživanja od kupaca su iznosila 24.991.184,00 kn, a koncem 2012. su iznosila 22.572.708,00 kn. Koncem 2012. dospjela potraživanja su iznosila 16.747.542,00 kn, od čega starija od godinu dana 3.677.865,00 kn.

Koncem 2011. u društvu Vodovod Labin d.o.o., Labin potraživanja od kupaca su iznosila 3.308.072,00 kn, a koncem 2012. su iznosila 3.824.197,00 kn. Koncem 2012. dospjela potraživanja su iznosila 2.971.153,00 kn, od čega starija od godinu dana 771.542,00 kn.

Ukupna potraživanja navedenih društava koncem 2012. su iznosila su 42.717.314,00 kn ili 26,6% ukupnoga prihoda od prodaje vode u 2012. i u odnosu na konac 2011. manja su za 6.394.053,00 kn ili 13,0%. Koncem 2012. ukupna dospjela potraživanja su iznosila 27.812.987,00 kn, od čega starija od godinu dana 5.460.828,00 kn.

Pozornost treba posvetiti dospelosti potraživanja kako bi se izbjegla njihova zastara. Prema odredbi članka 241. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05 i 41/08), zastara se prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja tražbine.

Državni ured za reviziju predlaže preispitati cijenu po kojoj Istarski vodovod Buzet d.o.o. isporučuje vodu društvima Vodovod d.o.o., Pula i Rižanski vodovod Koper, te ulagati sredstava u izgradnju vodovodne infrastrukture u skladu s terminskim planom ulaganja. Također, predlaže svim društvima pri zamjeni starih cjevovoda koristiti bespovratna sredstva Europske unije. Nadalje nalaže svim društvima poduzimati mjere za sprječavanje zastare potraživanja u skladu s odredbama Zakona o obveznim odnosima, te mjere za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda.

- 2.2. *Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet navodi da je isporuka vode prema drugim isporučiteljima (Vodovodu d.o.o., Pula i Rižanskom vodovodu Koper) rezultat povijesnih napora za osiguranje uredne vodoopskrbe na susjedskom međudržavnom području. Također navodi da je s Rižanskim vodovodom Koper potpisan novi ugovor o isporuci vode iz sustava Gradole, koji se primjenjuje od 1. travnja 2013., u kojem su najvažniji elementi minimalna godišnja isporuka 500 000 m³, maksimalna do 15,0% izdašnosti izvora umanjenog za biološki minimum i bez ugrožavanja vodoopskrbnog sustava Istarskog vodovoda d.o.o. Buzet, uz povećanu cijenu od 0,42 EUR/m³ na 0,45 EUR/m³ uvećanu za naknadu za korištenje voda. Vezano na oročavanje novčanih sredstava navode da depoziti koncem svibnja 2013. iznose 19.100.000,00 kn, te da preuzete obveze po ugovorima za izgradnju iznose 19.100.000,00 kn. Što se tiče korištenja fondova Europske unije navode da aktivno surađuju s Hrvatskim vodama putem kojih bi trebalo nastupiti za projekte vodoopskrbe. Na koncu navode da Istarski vodovod d.o.o., Buzet posvećuje veliku pozornost naplati potraživanja (upućivanjem opomena, obustavom isporuke vode, ovrhama).*

Društvo Vodovod d.o.o., Pula vezano na cijene vode isporučene iz sustava Istarskog vodovoda d.o.o. Buzet navodi da je suvlasnik sustava Gradole i Butoniga, te da nije krajnji korisnik vodne usluge. Vezano na potraživanja navode da se na potraživanja za isporuku vode odnosi 12.722.345,00 kn, a na potraživanja za naknade koje društvo prikuplja za druge 9.850.363,00 kn.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin nije se očitovalo na ovu točku Nalaza.

3. Način utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga (fiksni i varijabilni dio)

- 3.1. Isporučitelji usluga vodoopskrbe bili su dužni uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva do travnja 2011. Cijena vodnih usluga sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

Fiksni dio cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (očitanje vodomjera, obrada podataka, dostava računa, servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Fiksni dio se obračunava mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene ovisi o količini isporučenih vodnih usluga. Prema odredbama članka 206. Zakona o vodama je predviđeno da se cijena koju plaćaju socijalno ugroženi građani ne može utvrditi u visini većoj od 60,0% od osnovne cijene vodne usluge.

U odluci o cijeni vode društva Vodovod Labin d.o.o., Labin, varijabilni dio cijene vodnih usluga koju plaćaju socijalno ugroženi građani iznosi 3,39 kn/m³, odnosno 60,0% cijene koju plaćaju drugi građani. Cijena fiksnog dijela nije umanjena i za sve kategorije korisnika iznosi 25,00 kn mjesečno. Podatke o osobama koje imaju status socijalno ugroženih građana društvu Vodovod Labin d.o.o., Labin dostavljaju jedinice lokalne samouprave.

Odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva je propisano formiranje tarife vodnih usluga prema planiranim troškovima. Društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula u izračun kalkulacije cijene nisu uključila amortizaciju imovine koja je financirana iz sredstava jedinica lokalne samouprave Istarske županije i Hrvatskih voda, a Vodovod Labin d.o.o., Labin je uključio u kalkulaciju cijene ukupnu amortizaciju. Ukupni troškovi amortizacije društva Vodovod Labin d.o.o., Labin za 2011. su iznosili 4.551.719,00 kn. Od ukupnog iznosa amortizacije, 817.540,00 kn se odnosi na amortizaciju za imovinu izgrađenu iz sredstava jedinica lokalne samouprave Istarske županije i Hrvatskih voda. Amortizacija imovine koja je financirana vlastitim sredstvima iznosi 3.734.179,00 kn. Prigodom izračuna najniže osnovne cijene vodnih usluga na temelju ostvarenih troškova u 2011., društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin je uključilo u izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga ukupne troškove amortizacije 4.507.233,00 kn. Državni ured za reviziju je mišljenja da bi u izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga trebalo uključiti dio amortizacije koji društvo financira vlastitim sredstvima u iznosu 3.734.179,00 kn, da se potrošači u cijenama vodnih usluga ne terete iznosom amortizacije koju je društvo već financiralo od pomoći sredstava jedinica lokalne samouprave i Hrvatskih voda. U 2012. ukupna amortizacija za djelatnost vodoopskrbe u društvu Vodovod Labin d.o.o., Labin iznosi 4.705.301,00 kn, od čega amortizacija imovine financirane vlastitim sredstvima iznosi 3.762.109,00 kn, a od sredstava drugih 943.192,00 kn.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Vodovod Labin d.o.o., Labin uskladiti odluku o cijeni vode s odredbama Zakona o vodama u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje cijene za socijalno ugrožene građane. Također se predlaže društvu Vodovod Labin d.o.o., Labin uključiti u kalkulacije cijene vodnih usluga isključivo amortizaciju imovine koja nije financirana iz bespovratnih pomoći.

3.2. *Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin navodi da se prema odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva traži da cijena vodnih usluga mora osigurati povrat troškova amortizacije dugotrajne imovine, ali da je dio amortizacije dugotrajne imovine koja nije financirana vlastitim sredstvima imao utjecaj na formiranje manje cijene vodne usluge. Također navodi da su smatrali da fiksni dio cijene mora biti jednak za sve potrošače, jer prema odredbama navedene Uredbe, fiksni dio najniže osnovne cijene vodnih usluga služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga, a nastaju kao posljedica priključenja nekretnine na komunalne vodne građevine.*

4. Zahvaćena i isporučena voda, te gubici

4.1. Gubici su razlika između zahvaćene i isporučene količine vode, odnosno voda koja ne stigne do krajnjeg korisnika vodnih usluga. Razlike među isporučiteljima su značajne. Najmanje gubitke vode ima društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet od 20,4%. Slijedi društvo Vodovod d.o.o., Pula s gubicima 23,2%. Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin ima najmanju isporučenu količinu vode, ali i najveće gubitke koji u 2012. iznose 34,8%, što je prema obrazloženju tehnologa iz društva Vodovod Labin d.o.o., Labin (čija je zahvaćena količina vode ispod 2 500 000 m³) uzročno posljedično povezano. Na području koje opskrbljuje društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin 240 km ili 52,2% ukupne dužine cjevovoda koja iznosi 460 km, izrađeno je od azbestnog cementa, polietilena i polivinil klorida starosti 30 i više godina. Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin surađuje s društvom za odgovorno upravljanje energentima, te su u 2011. uveli daljinski nadzor potrošnje vode. Ugradili su 78 uređaja koji registriraju i pohranjuju podatke o potrošnji vode 24 sata na dan. Podaci se putem signala mobilne telekomunikacije prenose do računala koje omogućava obradu i jednostavan prikaz podataka i omogućava bržu reakciju kod utvrđenih gubitaka. Također društva Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula poduzimaju mjere (noćna ispitivanja kada bi trebala biti najmanja potrošnja vode) da otklone gubitke vode u sustavima i povećaju ekonomičnost poslovanja.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima i nadalje poduzimati mjere za smanjenje gubitaka vode.

4.2. *Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet navodi da je u samom vrhu vodoopskrbnih društava po niskom postotku vode u Republici Hrvatskoj, čiji je prosjek oko 40,0%. Navode i da nadalje provode aktivnosti za smanjenje količina izgubljene vode.*

Društvo Vodovod d.o.o., Pula nije se očitovalo na ovu točku Nalaza.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin navodi da su osnovni razlozi relativno velikih razlika isporučene i fakturirane vode, od prosječno 34,0%, starost i loši materijali cjevovoda. Također navodi da se uvodi daljinski nadzor potrošnje vode preko kontrolnih vodomjera, te da spremaju program za smanjenje gubitaka u vodovodnoj mreži u narednih 18 mjeseci.

5. Rashodi

5.1. Ukupni rashodi kod tri isporučitelja vodoopskrbnih usluga za 2011. su iznosili 208.023.609,00 kn, a odnose se na Istarski vodovod d.o.o., Buzet u iznosu 116.899.578,00 kn ili 56,2%, Vodovod d.o.o., Pula u iznosu 72.203.003,00 kn ili 34,7%, te Vodovod Labin d.o.o., Labin u iznosu 18.921.028,00 kn ili 9,1%. U 2012. ukupni rashodi su iznosili 204.359.350,00 kn, od čega se na Istarski vodovod d.o.o., Buzet odnosi 114.050.940,00 kn (2,4% manje nego u 2011.), Vodovod d.o.o., Pula u iznosu 68.240.067,00 kn (5,5% manje nego u 2011.), te Vodovod Labin d.o.o., Labin u iznosu 22.068.343,00 kn (16,6% više nego u 2011.). Smanjenje rashoda kod društava Istarski vodovod d.o.o., Buzet i Vodovod d.o.o., Pula posljedica je smanjene potrošnje vode zbog suše u 2012., a povećanje rashoda kod društva Vodovod Labin d.o.o., Labin posljedica je preuzimanja djelatnosti odvodnje od 1. siječnja 2012.

- Rashodi za zaposlene i druga materijalna prava zaposlenika

Ukupno su rashodi za zaposlene u navedenim društvima vodoopskrbe u 2011. iznosili 72.319.759,00 kn. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku prosječna mjesečna bruto plaća bez doprinosa na plaće u 2011. u području opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša, iznosila je 7.345,00 kn. Primjenom navedene plaće u 2011. za 569 zaposlenika u navedenim društvima, ukupni rashodi za zaposlene iznosili bi 58.777.746,00 kn, odnosno za 13.542.013,00 kn ili 18,7% manje. Ukupno ostvareni troškovi za zaposlene u 2011. u društvu Vodovod d.o.o., Pula su iznosili 23.415.214,00 kn. Odnose se na neto plaće u iznosu 14.109.051,00 kn, poreze i doprinose iz plaća 5.872.525,00 kn i doprinose na plaće u iznosu 3.433.638,00 kn. U 2012. rashodi su iznosili 25.636.092,00 kn, a odnose se na neto plaće u iznosu 15.086.301,00 kn, poreze i doprinose iz plaća 7.059.739,00 kn i doprinose na plaće u iznosu 3.490.052,00 kn. Društvo Vodovod d.o.o., Pula tijekom 2012. imalo je prosječno 173 zaposlenika, te je prosječna mjesečna bruto plaća s doprinosima na plaće po zaposlenom iznosila 12.349,00 kn. Također, rashodi za druga materijalna prava 569 zaposlenika su u 2011. iznosili 4.956.660,00 kn ili prosječno 8.711,00 kn godišnje po zaposleniku. Kolektivnim ugovorom zaključenim između društva Vodovod d.o.o., Pula i Samostalnog sindikata radnika u komunalnim i srodnim djelatnostima Hrvatske, Sindikalna podružnica Vodovod d.o.o., Pula, koji je stupio na snagu u siječnju 2006., određeno je da se osnovna plaća utvrđuje tako da se visina najniže plaće pomnoži s pripadajućim koeficijentom složenosti radnog mjesta na koje je zaposlenik raspoređen. Društvo je od 2005. do 2011. povećalo osnovicu najniže osnovne plaće, stalnog mjesečnog dodatka te regresa za godišnji odmor za 24,2%, a primjenom Kolektivnog ugovora povećanje bi iznosilo 15,2%. Zbog navedenoga, rashodi za zaposlene su u 2011. bili veći za 1.696.755,00 kn ili 7,8%.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima preispitati provedbu zaključenih Kolektivnih ugovora, te iznose plaća i drugih materijalnih prava u cilju ekonomičnog raspolaganja sredstvima.

- Troškovi službenih vozila i ulaganje u vodomjere s daljinskim očitanjem

Potrošnja vode se očitava obilaskom priključaka na terenu, te pretežno iz tog razloga, društva koriste 183 osobnih i teretnih vozila. Nabavna vrijednost jednog vozila je 100.000,00 kn. Primjenom zakonske stope amortizacije 20,0%, godišnja amortizacija iznosi 20.000,00 kn.

Za prijeđenih 30 000 km godišnje se utroši za gorivo 16.000,00 kn. Također, za registraciju i održavanje jednog vozila, godišnji troškovi iznose 9.000,00 kn. Sveukupno se prosječno godišnje na vozilo utroši 45.000,00 kn, što za 183 vozila godišnje iznosi 8.235.000,00 kn, a za pet godina 41.175.000,00 kn. U Istarskoj županiji ima 120 000 potrošačkih vodomjera za ručno očitavanje. Cijena jednog vodomjera na daljinsko očitavanje s ugradnjom iznosi 1.100,00 kn (izvor: mrežne stranice Zadarskog regionala), te bi ukupno za zamjenu svih vodomjera u Županiji bilo potrebno 132.000.000,00 kn. Nabavkom vodomjera na daljinsko očitavanje, isporučitelji usluga vodoopskrbe racionalizirati će poslovanje i smanjiti troškove za zaposlenike koji su očitavali vodomjere, a prekvalifikacijom i usavršavanjem navedenih zaposlenika na radnim mjestima za koje postoji potreba u navedenim društvima, poslovanje bi bilo ekonomičnije.

Od 1. srpnja 2013. će navedenim isporučiteljima biti na raspolaganju sredstva iz strukturnih fondova Europske unije, kojima bi se mogla modernizirati proizvodnja, a time i povećala racionalizacija poslovanja.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima zamjenu dijela postojećih vodomjera s vodomjerima na daljinsko očitavanje poduzimanjem aktivnosti za ostvarivanje sredstava iz Europskih fondova.

- 5.2. *Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet navodi da zaposleni i njihova stručnost imaju ključnu ulogu kako bi se moglo odgovoriti izazovima u području primjena novih tehnologija u svim sferama poslovanja društva, te da je bitno definirati i poštivati ugovorne odnose sa Sindikatima kroz Kolektivne ugovore. Također navodi da su provedene aktivnosti za pokretanje pilot projekta daljinskog očitavanja vodomjera na cijelom području djelovanja društva u cilju boljeg sagledavanja različitih tehnologija i načina rada takvog sustava. Na koncu navodi da su, zajedno sa drugim sudionicima prijavili aktivnosti i sudjelovanje kroz projekt DrinkAdria.*

Društvo Vodovod d.o.o., Pula navodi da je u tijeku obavljanja revizije istekao Kolektivni ugovor, te da se primjenjuju Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o radu, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o plaćama, kojima nisu osigurana sva prava zaposlenicima koja su bila dio Kolektivnog ugovora. Također navodi da je u 2012. ukupno 14 zaposlenika otišlo u prijevremenu starosnu mirovinu, a poslovi koje su oni obavljali raspoređeni su na druge zaposlenike, te da nema novih zapošljavanja. Na koncu, obrazlaže da službena vozila koriste za djelatnost vodoopskrbe, te da ne raspolažu dostatnim sredstvima za zamjenu vodomjera s vodomjerima na daljinsko očitavanje, ali će razmotriti mogućnost financiranja iz fondova Europske unije.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin navodi da u provedbi Kolektivnog ugovora nastoji poštivati sve njegove odredbe, te da se sva materijalna prava zaposlenicima isplaćuju u skladu s odredbama Kolektivnog ugovora. Društvo navodi da se radi uključivanja u pripreme velikih infrastrukturnih projekata za financiranje putem strukturnih fondova Europske unije surađuje s Hrvatskim vodama, te da je određen tim za određene dijelove posla.

6. Odnos cijene vodnih usluga za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo

- 6.1. Znatne su razlike cijene vodnih usluga za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo. Okvirna direktiva Europske unije o vodama obvezuje zemlje članice na poštivanje načela povrata troškova od vodnih usluga, uključujući i troškove zaštite okoliša i resursa, te odgovarajući doprinos raznih korisnika povratu troškova od vodnih usluga, podijeljenih najmanje na industriju, kućanstvo i poljoprivredu prema načelu zagađivač plaća. Prema odredbi članka 197. Zakona o vodama, vodne usluge se pružaju pod socijalno prihvatljivim uvjetima. Fiksni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo u Županiji iznosi prosječno 17,67 kn, a za domaćinstvo 13,33 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo u Županiji iznosi prosječno 11,17 kn/m³, a za domaćinstvo 5,01 kn/m³. Fiksni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo u Republici Hrvatskoj iznosi prosječno 21,50 kn, a za domaćinstvo 14,62 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo u Republici Hrvatskoj iznosi prosječno 8,42 kn/m³, a za domaćinstvo 4,85 kn/m³. Prosječni fiksni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo je u Županiji za 3,83 kn ili 17,8% manji nego u Republici Hrvatskoj, a prosječni varijabilni dio za 2,75 kn ili 32,7% viši u Županiji nego u Republici Hrvatskoj. U ukupnoj potrošnji vode 2012. gospodarstvo sudjeluje 41,5%, a u ukupnim prihodima 59,5%. Također privatni iznajmljivači prostora za turističku djelatnost plaćaju cijenu po uvjetima za domaćinstvo za što cijena iznosi od 4,42 do 5,65 kn/m³, a obavljaju gospodarsku djelatnost za što cijena iznosi od 10,98 do 11,41 kn/m³ na području Županije. Prosječni varijabilni dio cijene vodnih usluga po m³ u Županiji za gospodarstvo je 123,0% veći nego za domaćinstvo.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima preispitati odnos cijena vodnih usluga za gospodarstvo i domaćinstvo, te ažurirati baze privatnih iznajmljivača prostora turističke djelatnosti i naplaćivati im potrošnju vode po cijenama kao gospodarstvu.

- 6.2. *Društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet navodi da je aktualna zakonska regulativa, u smislu formiranja cijena vode, postavljena prema načelima punog povrata troškova i ekonomičnog poslovanja. Navodi da su tarife cijena definirane uvažavajući društveno gospodarska i socijalna načela. Što se tiče privatnih iznajmljivanja i sličnih djelatnosti obrazlaže da će odvojiti vodomjere za domaćinstvo, odnosno gospodarstvo.*

Društvo Vodovod d.o.o., Pula navodi da ima ažurirane baze privatnih iznajmljivača prostora turističke djelatnosti i naplaćuje isporuku vode po cijenama vode za korisnike u poslovnim prostorima. Nadalje navode da je zbog otežane gospodarske situacije bitno izmijenjena struktura korisnika vodnih usluga, te da se smanjilo učešće korisnika vodnih usluga u poslovnim prostorima. Društvo se također očitovalo na ocjenu ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe, te navodi da je društvo poduzelo niz mjera na smanjenju gubitaka u poslovanju, a da se gubici u poslovanju u iznosu 13.132.332,00 kn odnose na prenesene gubitke iz prethodnih godina. Na koncu navodi da su na izrađenu studiju opravdanosti objedinjavanja vodoopskrbnog i vodozaštitnog sustava Istre dane primjedbe, te da studija nije usvojena na nadzornom odboru i na skupštini društva.

Društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin navodi da je osnovni razlog odnosa osnovne cijene vodnih usluga za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo socijalna osjetljivost prema krajnjim potrošačima, te da je takva praksa određivanja cijena prisutna i u ostalim vodoopskrbnim društvima diljem Republike Hrvatske.

Društvo je prihvatilo prijedlog oko ažuriranja baze privatnih iznajmljivača prostora turističke djelatnosti i naplaćivanje potrošnje vode po cijenama kao za gospodarstvo, te da će razmotriti mogućnost takve primjene. Također smatraju da bi svi isporučitelji vodnih usluga trebali zauzeti zajednički stav oko provedbe ovih aktivnosti, te takav prijedlog uputiti na suglasnost zakonskim predstavnicima u jedinicama lokalne uprave i samouprave.

VI. OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE

Isporučitelji usluga vodoopskrbe su odgovorni za utvrđivanje cijena vodnih usluga u skladu sa zakonima i drugim propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da cijene usluga vodoopskrbe nisu dovoljno ekonomski opravdane. Zbog navedenog se predlaže:

- preispitati varijabilni dio cijene vodnih usluga za gospodarstvo i za domaćinstvo (sva društva),
- poduzeti mjere na smanjivanju gubitaka vode od isporuke do krajnjih korisnika (sva društva, posebno društvo Vodovod Labin d.o.o., Labin),
- pribaviti bespovratna sredstva strukturnih fondova Europske unije za zamjenu starih cjevovoda, nabavku vodomjera s daljinskim očitanjem i druge opreme (sva društva),
- preispitati rashode za zaposlene, te troškove očitavanja vodomjera kod isporučitelja usluga vodoopskrbe (sva društva),
- poduzeti mjere za smanjenje gubitaka u poslovanju koji koncem 2012. iznose 13.132.332,00 kn (društvo Vodovod d.o.o., Pula),
- obračunati amortizaciju za imovinu koju koristi na akumulacijskom jezeru Butoniga (društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet),
- preispitati cijenu vode Rižanskom vodovodu Koper u iznosu 3,17 kn/m³, koja je niža u odnosu na cijene za potrošače (za domaćinstva iznosi 4,42 kn/m³, te za druge potrošače 11,11 kn/m³) i cijenu vode prema društvu Vodovod d.o.o., Pula koja nije utvrđena prema m³ (društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet),
- uložiti oročena sredstva koja koncem 2012. iznose 49.535.530,00 kn u skladu s planovima ulaganja (društvo Istarski vodovod d.o.o., Buzet),
- poduzeti mjere za objedinjavanje vodoopskrbnih sustava na području Županije kako je predviđeno Strategijom upravljanja vodama Republike Hrvatske, Razvojnou strategijou Istarske županije za razdoblje od 2011. do 2013., te izrađenou studijou opravdanosti objedinjavanja vodoopskrbnog i vodozaštitnog sustava Istre (sva društva).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela povećanju ekonomske opravdanosti cijene javne vodoopskrbe, odnosno smanjenju razlika u cijeni na području Istarske županije. Također, cilj danih preporuka je otklanjanje slabosti i nepravilnosti, te racionalnije raspolaganje javnim sredstvima u javnoj vodoopskrbi.